

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Andrea Moržolová

Matrika jako jeden z institutů vnitřní správy

Bakalářská práce

Olomouc 2014

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Matrika jako jeden z institutů vnitřní správy vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Třinci dne 24. 3. 2014

.....“

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat JUDr. Monice Horákové, Ph. D., mé vedoucí bakalářské práce za poskytnuté podněty, připomínky a informace při zpracovávání této práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem matrikářkám Městského úřadu Třinec, za poskytnuté materiály a postřehy týkající se matriční praxe.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Vnitřní správa.....	6
2.1	Obecné vymezení, charakteristika.....	6
2.2	Vybrané oblasti vnitřní správy.....	7
3	Evidence obyvatel.....	10
3.1	Informační systém evidence obyvatel.....	10
3.2	Institut trvalého pobytu.....	12
4	Matrika.....	14
4.1	Obecná charakteristika.....	14
4.2	Matriční knihy a listiny.....	17
4.2.1	Kniha narození.....	20
4.2.2	Kniha manželství.....	22
4.2.3	Kniha partnerství.....	24
4.2.4	Kniha úmrtí.....	25
4.3	Matrikář.....	26
5	Kontrola na úseku matrik.....	29
6	Matrika a její význam pro občana.....	31
7	Budoucí rozvoj institutu.....	33
8	Závěr.....	34
9	Seznam použitých zdrojů.....	35
10	Přílohy.....	40
10.1	Příloha č. 1 - Žádost o zápis příjmení v mužském tvaru.....	40
10.2	Příloha č. 2 - Dotazník k uzavření manželství.....	41

1 Úvod

Téma mé bakalářské práce jsem si vybrala z toho důvodu, že je velmi zajímavé a souvisí se skutečnostmi, které se jednoho dne dotknou ať už přímo nebo nepřímo každého z nás.

Každý se setkáme s matrikou narození, když se narodíme, vystaví se nám rodný list. V případě uzavření manželství obdržíme oddací list a nakonec, pokud nám zemře osoba blízká, dostaneme úmrtní list.

Cílem mé práce je vysvětlení základních pojmů tohoto institutu a také seznámení s matrikami v praxi.

Oblast matrik je řízena zákonem č. 312/2013 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a dále také vyhláškou č. 424/2013 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, ve znění pozdějších předpisů. Samozřejmě na fungování matrik má vliv i řada dalších zákonů, pokynů a směrnic, které ve většině případů pro tuto oblast vydává Ministerstvo vnitra. Tyto předpisy budu využívat k napsání mé práce, stejně tak jako literaturu související se zvláštní částí správního práva a především institutem matrik.

V mé práci se v úvodní části zaměřím hlavně na obecnou charakteristiku vnitřní správy, okrajově se podívám na státní občanství České republiky a na oblast archivnictví. Dále se budu zabývat evidencí obyvatel, která je s matrikami úzce spjata neboť matriční úřady respektive jejich pracovníci zadávají veškeré potřebné údaje, které se při své matriční činnosti dozvědí do informačního systému evidence obyvatel. S evidencí obyvatel také souvisí institut trvalého pobytu.

Ve stěžejní části mé bakalářské práce konkrétně rozeberu matriky, jejich historický vývoj, obecnou charakteristiku, nastíním také fungování zvláštní matriky. Podrobně rozpracuji matriky jako soubory knih a listin, zaměřím se na problematiku jejich vedení a na činnost matrikářů. Krátce vysvětlím právní předpoklady užívání jmen a příjmení. Ke knize narození, manželství a úmrtí uvedu reálný případ z matriční praxe. Následně se budu věnovat kontrole na úseku matrik, od nejvyššího orgánu po nejnižší, tedy od kontroly prováděné Ministerstvem vnitra po kontrolu vykonávanou obecními úřady obcí s rozšířenou působností.

V závěrečné části se zaměřím na význam matrik pro občana. Neopomenu ani instituty legalizace a vidimace a nakonec zhodnotím další možnosti rozvoje institutu matrik. Pro zpracování využiji metody popisné a srovnávací.

2 Vnitřní správa

2.1 Obecné vymezení, charakteristika

Výsledkem dlouhodobého procesu specializace správních činností a vytvoření jim příslušných správních orgánů, bylo rozčlenění veřejné správy na několik základních odvětví. Jedním z nich je vnitřní správa. Pojmem vnitřní správa můžeme rozumět široký okruh různorodých činností, které jsou sdruženy do oblastí veřejné správy převážně na základě společného věcně příslušného subjektu, který je spravován příslušnými orgány veřejné správy. Pro bližší seznámení s tímto pojmem použijí historického výkladu. Veřejná správa se přibližně v 18. století členila na 5 základních oblastí, a to oblast zahraničních věcí, oblast obrany, justice, financí a oblast vnitřních věcí. Už v té době oblast vnitřních věcí představovala jakousi „zbytkovou“ kategorii, tj. spadalo pod ní vše, co nebylo předmětem ostatních správ. Postupně se i z této již „zbytkové“ oblasti vyčleňovaly další záležitosti a stávaly se tak speciálními (samostatnými) odvětvími správy. A právě tyto zbylé záležitosti ve svém souhrnu představují obsah pojmu vnitřní správa, tak jak ho vykládáme v současné době. V období tzv. policejního (absolutistického) státu bylo pro celou oblast vnitřní správy používáno označení správa policejní. Zahrnovala přitom jak pořádkové činnosti nařizovací povahy, tak tzv. činnost pečovatelskou a představovala vlastně veškerou vnitřní správní činnost státu, jež nespádala do oblasti správy finanční, správy vojenské (obrana země), správy zahraniční a správy justiční.¹ Pro bližší představu uvedu demonstrativně některé ze záležitostí spadajících pod tento pojem: správa na úseku veřejného pořádku, jména a příjmení, evidence obyvatel, matrik, státního občanství, občanských průkazů a cestovních dokladů, archivnictví aj.

Oblast vnitřní správy je upravována velkým množstvím právních předpisů, procházejících v nedávno minulém období a v současnosti poměrně významnými a častými změnami, mnohdy založenými nutností zajistit kompatibilitu s tzv. evropským správním prostorem. Při uplatňování svých pravomocí mohou orgány vykonávající vnitřní správu vzhledem k výše nastíněnému obsahovému zaměření tohoto odvětví veřejné správy významně zasahovat do základních práv či svobod jednotlivců. Základem dílčích právních úprav i vlastní realizace správních činností jsou zásady vtělené do Ústavy České republiky, z nichž prioritní význam má zásada legality, a dále odpovídající ustanovení Listiny základních práv a svobod, upravující příslušná základní práva a svobody, jako právo shromažďovací a

¹ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 6.

sdužovací, právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním údajů o své osobě, svobodu pohybu a pobytu.² V současných podmínkách se do úprav v oblasti vnitřní správy promítá rovněž právo evropských společenství, v souvislosti např. s překračováním hranic a pobytem cizinců na území ČR.³

Ústředním orgánem na úseku vnitřní správy je Ministerstvo vnitra ČR, které plní koordinační úlohu v oblasti správního řízení, správního trestání, spisové služby v oblasti výkonu veřejné správy svěřené orgánům územní samosprávy, služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Ministerstvo vnitra zajišťuje komunikační síť pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a územní orgány státní správy a provozuje informační systém pro nakládání s utajovanými informacemi mezi orgány veřejné moci. Ministerstvo vnitra plní koordinační úlohu pro informační a komunikační technologie.⁴ Výkon vnitřní správy zajišťuje na základě zvláštních zákonů rovněž Policie České republiky. Řádný výkon vnitřní správy je mnohdy spojen s tvorbou informačních systémů (evidence, registry apod.) či alespoň využíváním informací z těchto systémů.⁵

2.2 Vybrané oblasti vnitřní správy

V této podkapitole bych se zaměřila na dva pojmy vnitřní správy, které s matrikami úzce souvisí a s kterými budu v této práci pracovat i níže. Zaměřím se na státní občanství ČR, které se do matričních knih zapisuje stejně tak jako do matričních dokladů a také na archivnictví, které je velmi důležité pro budoucí generace z hlediska uchovávání matričních knih a v nich zapsaných matričních událostí a veškerých listin s tím souvisejících.

Státní občanství České republiky – pojem státní občanství České republiky vyjadřuje trvalý právní vztah občana České republiky a státu. Tento vztah vzniká a zaniká za podmínek stanovených v normách správního práva, popř. ústavního práva. „*Nabývání a pozbývání státního občanství České republiky stanoví zákon*“.⁶ Obsahem státního občanství jsou oprávnění a povinnosti subjektů tohoto vztahu, tj. státu a jednotlivého občana. Ústava ČR stanoví, že nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství. Další právní úprava

² SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 7 - 8.

³ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 7.

⁴ - aktuální znění: zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁵ OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 31 - 32.

⁶ - aktuální znění: ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, hlava I., čl. 12

vychází ze zákona č. 186/2013 o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), ve znění pozdějších předpisů. Podle současné právní úpravy lze státní občanství ČR nabýt: narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území ČR, prohlášením, udělením. Narozením nabývá státního občanství dítě, je – li alespoň jeden z rodičů státním občanem České republiky, a to bez ohledu na místo narození. Určení otcovství je rozhodné pro případy, kdy dítě je narozené mimo manželství, jehož matka je cizí státní občankou nebo bezdomovkyní a otec státním občanem ČR. Dítě pak nabývá státního občanství ČR dnem souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, nebo dnem právní moci rozsudku o určení otcovství. Nabytí státního občanství ČR osvojením definuje zákon o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky takto: „*dítě, jehož alespoň jeden osvojitel je státním občanem České republiky, nabývá státního občanství České republiky dnem právní moci rozsudku o osvojení*“.

Nalezením na území ČR je vlastně určením státního občanství podle místa. Uplatňuje se při určování občanství fyzické osoby mladší 15 let, nalezené na území ČR. Nalezením, tedy nastoupením této události, je tato osoba považována za státního občana ČR, pokud se neprokáže, že nabytá narozením státního občanství jiného státu. Prohlášení může využít fyzická osoba, která byla k 31. 12. 1992 státním občanem ČSFR a neměla státní občanství České republiky ani státní občanství Slovenské republiky. Za těchto okolností si může zvolit státní občanství prohlášením. Udělením na žádost lze udělit státní občanství ČR fyzické osobě, která splňuje zákonem stanovené podmínky. Státního občanství ČR se pozbyvá prohlášením, nabytím cizího státního občanství, s výjimkou případů, kdy k nabytí cizího státního občanství dojde v souvislosti s uzavřením manželství nebo narozením dítěte.⁷ „*Státní občanství ČR se prokazuje občanským průkazem, cestovním dokladem, osvědčením, resp. Potvrzením o státním občanství vydaným úřadem, nebo vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství, je-li v něm obsažen údaj o státním občanství*“.⁸

Dále se zaměřím na oblast archivnictví. Účelem zákonné úpravy archivnictví je vytvořit předpoklady pro jeho další rozvoj, aby zajišťovalo bezpečné zachování archivního bohatství budoucím generacím. Archiválie jsou písemné a jiné úřední záznamy trvalé dokumentační hodnoty (např. obrazové, zvukové apod.), které vznikly během činnosti státních orgánů, obcí i právnických a fyzických osob od počátku českého státu až do současnosti. Jsou chráněny

⁷ - aktuální znění: zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁸ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 57.

státem. Při výběru se archiválie zařazují do I. nebo II. kategorie. Archiválie může být prohlášena za archivní kulturní památku nebo národní kulturní památku.⁹

Odbornými orgány pro ochranu archiválií a péči o ně jsou archivy. Úkolem archivů je shromažďování archiválií, všestranná péče o jejich stav, řádná ochrana a bezpečné uložení. Pracovníci archivů dbají o to, aby se tyto hodnoty zachovaly i dalším generacím, pořizují k nim evidenční pomůcky, aby ulehčili hledání badatelům, a pořizují výpisy a kopie pro úřední účely. Archivy se svou činností podílejí na výkonu státní správy, a to zejména dohledem na spisovou službu, na vyřazování písemností a výběr archiválií, vyhledáváním, ověřováním a potvrzováním úředních dokumentů pro potřeby občanů a orgánů státní správy, vyhledávají podklady pro uplatnění restitučních nároků občanů, umožňují studium v badatelných archivu apod. Organizování a jednotné řízení archivnictví a dohled na ně přísluší podle zákona ministerstvu vnitra. Obecně platí, že archiválie nelze vyvážet do ciziny. Archivy členíme na veřejné a soukromé. Veřejnými archivy jsou Národní archiv, státní oblastní archivy, specializované archivy, Archiv bezpečnostních složek, bezpečnostní archivy a archivy územních samosprávných celků.¹⁰ Nyní popíši působnost a předmět činnosti Zemského archivu v Opavě, který se vztahuje k Moravskoslezskému a Olomouckému kraji. Archiv v souladu s právními předpisy a interními akty řízení vykonává státní správu, provádí odbornou činnost a plní úkoly v oblasti archivnictví vymezené jeho věcnou a územní působností. V rámci Moravskoslezského a Olomouckého kraje mimo jiné dohlíží na výkon spisové služby a na vyřazování písemností, vybírá a přejímá archiválie vzniklé z činnosti orgánů a úřadů státní správy a územní samosprávy, právnických osob zřízených zákonem a podnikatelských subjektů. Archiv dále zajišťuje všestrannou péči o uložené archiválie, které zpracovává a umožňuje jejich využívání, provádí výkon státní správy a správních činností podle zvláštního právního předpisu a podílí se na vědecké, výzkumné a publikační činnosti v oblasti archivnictví a příbuzných vědních oborů.¹¹

⁹ - aktuální znění: zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 20 odst. 1 a 3

¹⁰ - aktuální znění: zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 42 odst. 2

¹¹ ZEMSKÝ ARCHIV V OPAVĚ. *Působnost a předmět činnosti Zemského archivu v Opavě* [online]. archives.cz, 2011 [cit. 15. ledna 2014]. Dostupné na <<http://www.archives.cz/zao/index.php>>.

3 Evidence obyvatel

Evidence obyvatel je upravena zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ústředním správním úřadem na tomto úseku státní správy je Ministerstvo vnitra ČR, jež je zároveň správcem informačního systému evidence obyvatel. Vedle něj zajišťují správu těchto záležitostí také krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze úřady městských částí, ve městě Brně, Ostravě a Plzni magistráty těchto měst a dále obecní úřady, v hlavním městě Praze a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň úřady městských částí nebo obvodů.¹² *Ministerstvo odpovídá za přesnost údajů v informačním systému tak, aby údaje odpovídaly stavu, ve kterém byly zapisovatelem předány. Ostatní ministerstva, jiné správní úřady, soudy, právnické osoby a obyvatelé jsou povinni poskytnout ministerstvu k plnění tohoto úkolu potřebnou součinnost předáváním aktualizovaných údajů vedených v informačním systému a poskytováním údajů vyžádaných ministerstvem.*¹³

3.1 Informační systém evidence obyvatel

Evidence obyvatel je vedena v „informačním systému evidence obyvatel“, jehož správcem je Ministerstvo vnitra. V tomto systému se vedou zákonem taxativně stanovené údaje, zejména jméno, příjmení, jejich změna, datum narození, pohlaví, místo a okres narození, a u občana narozeného v cizině místo a stát narození, rodné číslo, státní občanství, adresa místa trvalého pobytu včetně předchozích zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, zákaz pobytu a doba jeho trvání, rodná čísla rodičů, rodinný stav, jeho změny, rodné číslo manžela, dítěte, údaje o osvojení dítěte, záznam o poskytnutí údajů z této evidence, datum, místo a okres úmrtí, resp. stát úmrtí. Ve vztahu k cizincům evidovaným v informačním systému jsou o nich vedeny obdobné údaje, jakož i údaje o číslu a platnosti povolení k pobytu, příp. datum zrušení údaje o pobytu, o vyhoštění (tzv. „soudním“) nebo o správním vyhoštění a době, po kterou není umožněn vstup na území ČR. Kromě těchto tzv. referenčních údajů se v informačním systému evidence obyvatel vedou také provozní údaje v podobě záznamu o využívání údajů z tohoto systému pro potřeby agendových informačních systémů, o poskytnutí údajů subjektu údajů, který obsahuje den, měsíc, rok a čas výdeje a identifikaci toho, kdo údaje poskytl a datum poslední změny každého údaje vedeného

¹² OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 46.

¹³ - aktuální znění: zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 8a, odst. 1

v registru obyvatel.¹⁴ Příslušné údaje v evidenci obyvatel se aktualizují. Rodné číslo je identifikátorem fyzické osoby v informačním systému evidence obyvatel a je přidělováno každému občanovi České republiky a také, za zákonem stanovených podmínek cizincům. Od 1. 1. 1969 přiděluje rodná čísla okresní oddělení statistiky, které jednotlivé koncovky nahlašuje matrikám. Ty poté, když se narodí dítě v jejich obvodu, vydávají rodný list i s příslušným rodným číslem.¹⁵ Zákon upravuje zdroje informačního systému evidence obyvatel. Uvedenou úpravou se zajišťuje, aby do systému byly zařazovány všechny relevantní (zákonem stanovené) informace, včetně jejich aktualizací. Do systému předávají příslušné orgány veřejné moci údaje, které oprávněně získávají při své činnosti, nebo jež vyplývají z jejich činnosti.¹⁶ Mezi ně patří matriční úřady a zvláštní matrika, které také provádí zápisy údajů (např. o narození, o změně jména/jmen, o osvojení, o uzavření manželství a další) do informačního systému evidence obyvatel.

Obyvatelé mají právo na poskytování údajů z informačního systému ke své osobě. Údaje poskytuje (vydává) příslušný orgán¹⁷ na základě žádosti. Žádost může podat osoba starší 15 let. Za osobu mladší 15 let podává žádost její zákonný zástupce. O poskytnutí údajů se provede záznam do informačního systému. Na celý tento postup se vztahují ustanovení správního řádu. V případě, že se žádosti vyhoví v plném rozsahu, nevydá se písemné rozhodnutí, ale namísto toho se vydá požadovaná informace o vedených údajích. V opačném případě je nutno vydat písemné rozhodnutí se všemi náležitostmi dle správního řádu. Poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel podléhá správnímu poplatku ve výši 50 Kč.¹⁸

Zákon upravuje rovněž ověřování údajů v případě pochyb o správnosti a úplnosti údajů, k čemuž stanoví povinnost všech subjektů veřejné správy vytvářející a využívající systém, požádat příslušný zdroj informačního systému, aby vyzval obyvatele k ověření údajů a k případnému předložení potřebných dokladů, což je povinností obyvatele. Na nesprávnost nebo neúplnost může upozornit také obyvateľ, který požádá o provedení opravy nebo doplnění osobních údajů zpracovávaných k jeho osobě. Má rovněž právo požadovat, aby byly zablokovány nebo zlikvidovány, pokud neodpovídají aktuálnímu stavu nebo nejsou přesné.

¹⁴ MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. podstatně přepracované a rozšířené vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2012, s. 100.

¹⁵ BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. *Ochrana osobních údajů v aplikační praxi. Vybrané otázky*. 3. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 122.

¹⁶ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 21 - 22.

¹⁷ Ministerstvo vnitra, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo ohlašovna, v jejímž správním obvodu má žadatel trvalý pobyt.

¹⁸ - aktuální znění: zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Po úmrtí obyvatele nebo prohlášení osoby za mrtvou se údaje vedené na prostředcích výpočetní techniky uchovávají po dobu 50 let. Archivování dokumentace související s informačním systémem evidence obyvatel se musí samozřejmě odehrávat v režimu zákona o archivnictví.¹⁹

3.2 Institut trvalého pobytu

S evidencí obyvatel úzce souvisí i právní úprava trvalého pobytu. Podle článku 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), je svoboda pohybu a pobytu zaručena. Je zřejmé, že svobodou pohybu se rozumí oprávnění nejen občana, ale každého pohybovat se po území České republiky vymezeném jejími státními hranicemi a navštěvovat jednotlivá místa s výjimkou těch, pro která zákon ve smyslu ustanovení čl. 14 odst. 3 Listiny stanoví omezení. Svobodou pobytu se nepochybně rozumí (s právě uvedenou výjimkou odstavce 3) oprávnění svobodně pobývat a usazovat se na kterémkoli místě v České republice, tj. oprávnění svobodně si volit bydliště uvnitř českého státu. Ustanovení § 10 odst. 1 věty první zákona o evidenci obyvatel uvádí, že místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Z uvedeného tedy vyplývá, že takovým místem nemusí být jen místa s těmito důvody spojená. Na straně druhé to však neznamená, že občan místo trvalého pobytu mít nemusí, nebo naopak, že takových míst může mít více než jedno. Z citované (obecné) právní úpravy je tedy zřejmé, že místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu, kterou si občan sám zvolí, přičemž takovou adresu (místo) trvalého pobytu může mít jen jednu,²⁰ a to v objektu, který je podle zvláštního předpisu²¹ označen číslem popisným (případně i orientačním, není povinné) nebo číslem evidenčním a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci. V době narození je místem trvalého pobytu místo trvalého pobytu matky, pokud se rodiče nedohodnou jinak. V případě, že nelze zjistit místo trvalého pobytu matky, je místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu se dotýčný narodil, nebo sídlo zvláštní matriky, pokud se dotýčný narodil v cizině.²²

Zákon samozřejmě připouští i možnost změny trvalého pobytu. Změna trvalého pobytu se ohlásí příslušné ohlašovně v místě nového trvalého pobytu. Ohlašování trvalého pobytu je založeno na tzv. oznamovacím principu, tzn., že o přihlášení trvalého pobytu nerozhoduje

¹⁹ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 24.

²⁰ - nález Ústavního soudu ze dne 30. října 2002, sp. zn. Pl. ÚS 4/02, bod 5

²¹ - aktuální znění: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²² OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 49.

žádný orgán. Ohlašovna pouze kontroluje splnění zákonných podmínek a po jejich splnění provede zápis (změnu) v evidenci. Ohlašovna v této chvíli ani nezkontroluje, zda adresa místa trvalého pobytu je místem, kde se daná osoba skutečně zdržuje, neboť ani zákon povinnost shody těchto míst nevyžaduje. Žádost o změnu trvalého pobytu se podává u správního orgánu (ohlašovny) místně příslušného dle nového místa trvalého pobytu. Při ohlašování změny místa trvalého pobytu je občan povinen vyplnit a podepsat přihlašovací lístek k trvalému pobytu, předložit občanský průkaz, u něhož není oddělena jeho vyznačená část v důsledku změny místa trvalého pobytu, doložit vlastnictví bytu nebo domu nebo doložit oprávněnost užívání bytu (např. nájemní smlouva), anebo předložit úředně ověřené písemné potvrzení oprávněné osoby o souhlasu s ohlášením změny místa trvalého pobytu. Toto potvrzení není třeba, pokud oprávněná osoba potvrdí svůj souhlas na přihlašovacím tiskopisu před pracovníkem správního orgánu (ohlašovny).²³

Trvalý pobyt lze také zrušit, v tomto případě se zahájí řízení o zrušení trvalého pobytu buďto z úřední povinnosti, nebo na základě podané žádosti. Pouze obyvatel je účastníkem tohoto řízení. V případě zrušení místa trvalého pobytu se tento údaj eviduje v informačním systému.

Dříve také existoval institut přechodného bydliště, který byl však k 1. 7. 2000 zrušen.

²³ OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 51.

4 Matrika

4.1 Obecná charakteristika

Po stručném vysvětlení pojmů, které souvisí s institutem matrik, se nyní dostávám k hlavní problematice mé bakalářské práce a to matrice samotné, kde matriku rozeberu podrobněji v následujících podkapitolách.

Matriky z hlediska právního jsou veřejné listiny, sloužící k hodnověrné evidenci a prokázání všech případů narození, sňatků, vzniku partnerství a úmrtí, osvědčují tedy osobní stav občana.

Stručné historické zmínky o matrikách máme již ve starověkém Egyptě, kde byly vyhotovovány statistiky na základě jmenných rejstříků a rovněž jsou známy rodokmeny starých Hebrejů. Nejstarší prokazatelné matriky pocházejí ze západní Evropy. V naší oblasti lze až do 80. let 18. století považovat matriku za záležitost ryze církevní, poté následuje josefínské období státních zásahů v základních matričních úkonech při vedení matrik, čímž končí éra matrik jako instituce výhradně církevní. Se vznikem dalších typů matrik souvisí velké množství právních zásahů do vedení matriční agendy dílčího charakteru, ovšem základem státní matriční úpravy se stal a přetrval až do roku 1949 josefínský matriční patent. Zásadní reforma ve způsobu vedení matrik byla realizována zákonem o matrikách č. 268/1949 Sb. ze dne 7. 12. 1949, kdy veškeré existující matriky k 1. 1. 1950 ztratily právo veřejných listin a vedení matrik na sebe zcela převzal stát. Od 1. 1. 1950 existují tedy matriky státní, mající dnes jako jediné právní platnost pro období počínající rokem 1950. Matriky právem náleží k nejcennějším fondům státních oblastních archivů a o jejich důležitosti svědčí to, že jsou nejvíce využívaným materiálem i z hlediska badatelského. Obsahují zdroj významných poznatků nejrůznějších vědních oborů.

Matrika je státní evidence narození, uzavření manželství, vzniku registrovaného partnerství a úmrtí fyzických osob na území České republiky a narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí, k nimž došlo v cizině, jde-li o státní občany České republiky (dále jen „občan“) a uzavření manželství, k nimž došlo v cizině, byl-li život snoubence přímo ohrožen a nejde-li o občany.²⁴ Pojem matrika můžeme chápat ve více významech a to matrika jako matriční kniha, matrika jako matriční úřad a matrika jako informační systém. Matriku dělíme na čtyři části a to matriku narození pro níž je vedena kniha narození, matriku manželství, pro kterou se vede kniha manželství, matrika partnerství pro kterou je vedena

²⁴ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 1 odst. 1

knih partnerství a matriku úmrtí kde se vede kniha úmrtí.²⁵ Matriční knihy jsou vytvořeny s předem svázaných tiskopisů. Součástí matriční knihy je abecední jmenný rejstřík provedených zápisů narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí fyzických osob (dále jen „matriční událost“). Do matričních knih se zapisují také matriční skutečnosti, kterými jsou například údaje o změně jména, rozvod manželství, prohlášení manželství soudem za neplatné, určení rodičovství, údaje o osvojení dítěte a tak dále.

Úřad, který vede matriční knihy a sbírky listin v rozsahu stanoveném zákonem č. 312/2013 Sb., se nazývá matriční úřad. Matriční úřad vede matriční knihy a sbírky listin pro obec, v níž má sídlo, a dále pro obce patřící do jeho správního obvodu vymezeného prováděcím právním předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)] a také pro území vojenského újezdu. V hlavním městě Praze a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň vede matriční úřad matriční knihy a sbírky listin pro městskou část nebo městský obvod, v němž má sídlo, a pro další městské části nebo městské obvody ve svém správním obvodu vymezeném prováděcím právním předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)]. Zákon o matrikách zmocňuje Ministerstvo vnitra k vydání podzákoného prováděcího předpisu, kterým by mělo být určeno, které z obecních úřadů budou pověřeny výkonem působnosti na úseku matrik (tzn. stanovilo jim jejich věcnou působnost), jakož i vymezeny jejich správní obvody (tzn. vymezilo jejich územní působnost).²⁶

Pro správné fungování matriční agendy, je účinných několik zákonů a vyhlášek, které se k této problematice vztahují. Nejdůležitějším právním předpisem je zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále také například zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů; a velký význam zde má také ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Za úkony, které jsou spojeny s matrikami, se platí správní poplatky, toto je upraveno zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem těchto poplatků je správní řízení, které je upraveno zvláštním právním předpisem tedy správním řádem a další činnosti správního úřadu, které souvisí s výkonem státní správy. Úkony, které jsou zpoplatněny, nalezneme v sazebníku správních poplatků, který je součástí zákona o správních poplatcích. Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která buď

²⁵ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 1 odst. 2

²⁶ - nález Ústavního soudu ze dne 18. dubna 2001, sp. zn. Pl. ÚS 55/2000, bod I

podala žádost nebo jiný návrh k provedení určitého úkonu příslušnému správnímu úřadu, nebo také osoba, v jejímž zájmu nebo věci byl daný úkon proveden. Správní poplatky jsou placeny v české měně, pokud zákon nestanoví jinak. Tyto poplatky jsou splatné při přijetí podání nebo později, vždy však před provedením příslušného úkonu. Pokud by se stalo, že poplatník by daný poplatek ve stanovené lhůtě nezaplatil, správní úřad jej vyzve k zaplacení poplatku ve stanovené lhůtě. Nezaplatí-li poplatník ve stanovené lhůtě poplatek, příslušný správní úřad řízení zastaví nebo úkon neprovede. Zákon také taxativně stanoví důvody, kdy správní úřad vrátí poplatek v plné výši na žádost osoby, která poplatek zaplatila,

a) nebyl-li proveden požadovaný úkon, vymezený v jednotlivých položkách sazebníku, a nejde-li o poplatek, jehož předmětem je správním úřadem přijatá žádost, návrh, přihláška, podnět, námitka, ohlášení nebo oznámení,

b) byl-li zaplacen poplatek, který není stanoven v sazebníku,

c) byl-li zaplacen poplatek osobou, která není podle tohoto zákona poplatníkem.²⁷

Pokud bychom chtěli například nahlédnout do matriční knihy nebo sbírky listin, tak za každou matriční událost zaplatíme dle sazebníku 20 Kč.

Zvláštní matrika, kterou je Úřad městské části Brno – střed, vede matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství, vznik partnerství a úmrtí občanů, ke kterým došlo v cizině. Tato instituce existuje v České republice od 1. ledna 1950. Žádost o zápis do zvláštní matriky se podává u zastupitelského úřadu ČR nebo u kteréhokoliv matričního úřadu, které vyhotoví písemné oznámení a spolu s předloženými doklady je zašlou zvláštní matrice. K této žádosti se přiloží cizozemský matriční doklad, který se týká matriční události, která má být do zvláštní matriky zapsaná, doklad o státním občanství ČR osoby, které se zápis týká, další doklady, které jsou potřebné pro ověření správnosti matričních skutečností, zapisovaných do matriční knihy.²⁸ Na rozdíl od ostatních matričních knih nelze ze zákona dovodit povinnost zápisu do zvláštní matriky. Občan má ale povinnost předložit doklad ze zvláštní matriky podle zákona o občanských průkazech a podle zákona o cestovních dokladech, jsou-li údaje zapisované do občanského průkazu nebo do cestovního dokladu uvedeny v dokladu vystaveném orgánem cizího státu.²⁹ Jednotlivé matriční knihy zvláštní matriky nejsou vedeny podle ročníků matričních událostí, ale zápisy jsou prováděny v časovém pořadí došlých událostí. Matriční knihy ve zvláštní matrice jsou rozděleny na

²⁷ - aktuální znění: zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1

²⁸ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 64.

²⁹ MOTEJL, Otakar, VALÁŠEK, Miloš. *Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Matriční úřady* [online]. ochrance.cz, 9. dubna 2008 [cit. 3. února 2014]. Dostupné na <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/matricni_urady.pdf>.

knihy, do kterých jsou zapisovány matriční události nastalé před 1. 1. 1950, tedy v době platnosti dřívějších právních předpisů, upravujících zápis do matriční knihy a po 1. 1. 1950. Zvláštní matrika zapíše na základě podkladových materiálů matriční událost do matriční knihy a vystaví matriční doklad. Zápisy se provádějí na podkladě veřejných listin. Listiny vydané soudy a správními úřady v cizině, které platí na místě, kde byly vydány za listiny veřejné, mají důkazní moc veřejných listin také v ČR, jestliže jsou opatřeny předepsanými ověřeními, pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva o právní pomoci uzavřena mezi Českou republikou a smluvním státem (například ČR uzavřela bilaterální smlouvu s Francií, která ve Sbírce zákonů vyšla pod číslem 83/1985 Sb.). Není-li možno cizozemskou veřejnou listinu pro závažnou překážku opatřit, lze provést zápis i na podkladě jiných dostatečných důkazů, zejména výslechem hodnověrných svědků. Takto však nelze nahradit soudní rozhodnutí o prohlášení za mrtvého.³⁰ Správní úřady, soudy, státní zastupitelství a orgány územních samosprávných celků, které obdrží na základě mezinárodních smluv doklady cizího státu, osvědčující narození, úmrtí, uzavření manželství nebo vznik partnerství, které jim nejsou určeny, zašlou tyto doklady bezodkladně zvláštní matrice.³¹

Instituce, která se taky velkou měrou podílí na efektivním fungování matrik, je Český statistický úřad, který poskytuje celorepublikové údaje o narození, manželství, úmrtí, rozvodech a dalších skutečnostech s matriční praxí spojených.

4.2 Matriční knihy a listiny

Nejvýznamnější činností matričních úřadů je vedení matričních knih a sbírek listin. Sbíрку listin tvoří listiny, které slouží jako podklad pro zápis v matriční knize, včetně jeho oprav nebo změn. Listiny, na jejichž podkladě provedl matriční úřad dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny v matriční knize předává matriční úřad k založení do sbírky listin jednou měsíčně. Příslušný úřad je povinen zabezpečit ochranu sbírky listin před zneužitím údajů a před zničením nebo poškozením. Pokud bychom chtěli potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin, vydá nám ho matriční úřad, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad, který vede nebo uchovává sbírku listin, je-li osvědčen právní zájem a nelze-li údaj zjistit z matriční knihy, popřípadě je vznesená námitka o správnosti zápisu v matriční knize. Nejčastější žádosti o vydání potvrzení ze sbírek listin v praxi bývá žádost o sdělení hodiny narození fyzické osoby. Problém je, pokud žádá osoba, která se narodila do roku 1949. V těchto matrikách, které vedly církve, většinou hodina narození

³⁰ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 66.

³¹ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 16 - 17.

nebývá uvedena. Také nebývá hodina narození uvedena ještě i v matrikách, které spravoval stát od roku 1950 do roku 1958, tedy v druhopisech matričních knih.³²

Matriky vedou v současné době čtyři knihy, a to knihu narození, knihu manželství, knihu partnerství a knihu úmrtí. Tyto knihy se vedou odděleně. Zapisují se do nich tzv. matriční události (narození, uzavření manželství, vznik partnerství, úmrtí) a dále jak již bylo uvedeno výše, tzv. matriční skutečnosti. Zápisy o těchto událostech a skutečnostech se zapíší vždy do příslušné knihy. Jak již bylo řečeno výše, součástí každé matriční knihy je i abecední jmenný rejstřík provedených zápisů.³³ Všechny matriční knihy jsou vedeny v písemné formě, ale také z bezpečnostních důvodů v podobě elektronické. Matriční zápisy se provádějí v úřední místnosti v sídle matričního úřadu po obdržení podkladů nebo ústního oznámení pro jejich provedení, nejpozději do 30 dnů od obdržení těchto podkladů, popřípadě ústního oznámení (§ 7 zák. o matrikách).³⁴ Matriční knihu tvoří matriční tiskopisy svázané do svazků. Každý svazek matriční knihy obsahuje úvodní list matriční knihy, list podpisových vzorů, listy, na které se zapisuje narození, uzavření manželství, vznik partnerství nebo úmrtí, a listy pro abecední jmenný rejstřík. Matriční listy jsou předem očíslované. Svazek matriční knihy obsahuje maximálně 300 matričních listů a má na přední straně vazby vyznačen druh matriční knihy, název matričního úřadu, název obce, pro které se matriční kniha vede, pořadové číslo svazku a uvedení počátečního a konečného data zápisů. Úvodní list každého svazku matriční knihy vyplní matrikář. Uvedené údaje na tomto listu ověřuje zaměstnanec pověřený činností na úseku matrik úřadu s rozšířenou působností pro matriční úřady, které jsou zařazeny do jeho správního obvodu, nebo krajského úřadu pro úřady s rozšířenou působností, které jsou zařazeny do jeho správního obvodu.³⁵ Matriční knihy zůstanou uloženy po provedení posledního zápisu u matričního úřadu: kniha narození po dobu 100 let, kniha manželství po dobu 75 let, kniha partnerství po dobu 75 let, kniha úmrtí po dobu 75 let.³⁶ Po uplynutí stanovené doby se knihy předávají k archivaci příslušnému státnímu oblastnímu archivu.³⁷ Příslušnost je stanovena v příloze vyhlášky k zákonu o matrikách.³⁸ Skutečnosti zapsané v matrikách mají zásadní význam – jsou rozhodné pro zjištění a ověření osobního stavu.

³² BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 11 - 13.

³³ OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 42 - 43.

³⁴ ŠKUREK, Martin. In SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2011, s. 24.

³⁵ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 14 - 15.

³⁶ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 23 odst. 1

³⁷ Pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj je tímto státním oblastním archivem Zemský archiv v Opavě.

³⁸ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 12.

Všechny tyto matriční skutečnosti, které se týkají dané osoby, jsou této osobě předány formou matričních dokladů, jako je rodný list, oddací list, doklad o partnerství a úmrtní list. Matriční doklad obsahuje všechny údaje, které jsou v dané knize uvedeny jak v původním tak i pozměněném znění. Jestliže se údaje v matričních dokladech odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách, považují se za správné údaje uvedené v matričním dokladu, pokud se neprokáže opak. V případě chybně zapsaných údajů v matričním dokladu vydá nový matriční doklad příslušný matriční úřad.³⁹

Jméno je osobní údaj sloužící k identifikaci fyzické osoby a je vedeno v příslušných matričních knihách. Rovněž je uváděno v rodném listě či jiných matričních dokladech a v neposlední řadě i ve veřejných listinách. Každý občan má zároveň právo i povinnost užívat své jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena v jeho rodném listu, při jednání před orgány veřejné moci. Jméno se přiděluje fyzické osobě a zapisuje do příslušné matriční knihy na základě souhlasného prohlášení rodičů nebo za stanovených podmínek prohlášením rodiče, jinak na základě rozhodnutí soudu. Osobě může být přiděleno i cizojazyčné jméno, a to v české podobě na základě oznamovacího principu matričnímu úřadu. Pokud bychom chtěli dát dítěti jméno, které není v Indexu českých exonym, což je pomůcka pro matrikáře, zdali lze křestní jméno užít, můžeme poslat žádost Ústavu pro jazyk český, který v takovýchto případech o jménech rozhoduje. Existují také jména, která mají dvojí způsob psaní, takzvané dublety. Například Kristina – Kristýna. Takováto jména musí být uznaná – kodifikována. Každý stát má pro tyto dublety své předpisy. Repertoár jmen je neustále doplňován.⁴⁰

Příjmení je vedle jména, popř. jmen, dalším osobním údajem sloužícím k identifikaci fyzické osoby a je rovněž vedeno v příslušných matričních knihách a dokladech. Příjmení jsou dědičná zpravidla po otci a přecházejí na manželku, avšak nutno upozornit, že snoubenci se při sňatku mohou dohodnout, že si žena ponechává své dosavadní příjmení, popř. že ženino příjmení budou užívat oba manželé, případně i jejich děti.⁴¹ Příjmení žen jsou tvořena v souladu s pravidly české mluvnice. V životě se setkáváme i s příjmením ženy v mužském tvaru. Žadatelka může podat žádost o zápis v mužském tvaru buď při uzavření manželství, nebo jako dodatečný záznam do knihy narození matričnímu úřadu, že chce užívat příjmení v mužském tvaru, toto lze pouze s těchto důvodů:

- a) žadatelka je cizinkou, tedy nemá státní občanství České republiky

³⁹ SKULOVÁ, Soňa. In JURNÍKOVÁ Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 14.

⁴⁰ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 53.

⁴¹ OTTOVÁ, Lidya. In HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, s. 33 - 34.

- b) je občankou ČR, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině
- c) je občankou ČR, jejíž manžel je cizinec
- d) je občankou ČR a je jiné než české národnosti.

Poslední uvedený důvod vyplývá z Listiny základních práv a svobod článku 3 odst. 2, kde je uvedeno, že každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodnění. K žádosti dále doloží rodný list popřípadě oddací list a průkaz totožnosti. Příloha č. 1 obsahuje formulář této žádosti. Toto správní řízení se řídí několika základními zásadami činnosti správních orgánů, které jsou uvedeny ve správním řádu. Důležitou zásadou v tomto případě je určitě zásada legality (zákonnosti), která je základem a rámcem pro veškerou činnost správních orgánů, a také pro vymezení vztahu veřejné správy vůči dotčeným osobám.⁴² Tato zásada klade důraz na to, aby v činnosti správních orgánů bylo důsledně postupováno podle správního řádu, včetně důsledného respektování případné příslušné speciální procesní úpravy.⁴³

Příjmení jako taková se začaly užívat až v 17. století.

4.2.1 Kniha narození

Do této matriční knihy se zapisují tyto údaje:

- jméno, popřípadě jména a příjmení dítěte,
- den, měsíc a rok narození dítěte,
- rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, data a místa narození, rodná čísla, státní občanství a místo trvalého pobytu rodičů,
- datum zápisu a podpis matrikáře.⁴⁴

Dříve se také zapisovaly údaje o prarodičích narozeného dítěte, ale podle nynější právní úpravy se to již nezapisuje. Pokud se narodí dítě, je jeho zákonným zástupcům předán matriční doklad v tomto případě rodný list, který je veřejnou listinou, což znamená, že údaje v něm obsažené jsou pravdivé. Rodný list obsahuje:

- jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte,
- den, měsíc a rok narození,
- rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,

⁴² SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 46.

⁴³ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2012, s. 25.

⁴⁴ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 14 odst. 1

- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, datum a místo narození a rodná čísla rodičů dítěte; v případě osvojení dítěte se namísto uvedených údajů o rodičích dítěte uvádějí tyto údaje o osvojiteli, popřípadě osvojiteli dítěte,
- datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.⁴⁵

K zápisu narození je příslušný matriční úřad, v jehož obvodu se dítě narodilo nebo v jehož obvodu bylo dítě nalezeno, pokud se u takového dítěte nezjistí, kde se narodilo. Matrikář zapisuje narození podle písemného hlášení zdravotnického zařízení o narození živého nebo mrtvého dítěte, nebo na základě ústního oznámení o narození dítěte mimo zdravotnické zařízení.⁴⁶ Zápis vícečetných porodů (dvojčat) se uvede v časovém pořadí, v jakém došlo k narození dětí a současně se vyznačí (v oddíle pro Záznamy a opravy před podpisem), pod kterým pořadovým číslem je zápis sourozence proveden. Zápis mrtvé narozeného dítěte se zapisuje pouze do knihy narození nikoliv již do knihy úmrtí. Tomuto dítěti se nezapisuje rodné číslo a křestní jméno se také určovat nemusí. Pokud se jedná o dítě, kterému nebyla zjištěna totožnost, v oddíle Záznamy a opravy před podpisem se uvede čas, místo a okolnosti za kterých bylo dítě nalezeno, popis zvláštních tělesných znaků, oděvu a jiných předmětů majících vztah ke zjištění totožnosti, včetně pravděpodobného věku. Tyto případy jsou velmi výjimečné. Může jít například o to, že dítě se narodí ve zdravotnickém zařízení a matka předloží falešné doklady nebo žádné nebo dítě je nalezeno na území České republiky a jeho totožnost ani totožnost rodičů není známa. V obou případech musí proběhnout šetření policie.

Nyní uvedu sporný případ, který je reálný z matriční praxe, kdy český státní občan příjmením Novák a státní příslušnice Vietnamu Ho, byli manželé, měli oddací list, ve kterém byla dohoda o příjmení dítěte popřípadě dětí, které by bylo Ho – Ho po manželce pana Nováka. Nyní spolu manželé nežijí a paní Ho neví, kde se její manžel nachází. Paní Ho má přítele, se kterým má dítě. V případě že se manželům narodí dítě, musí být na příslušný matriční úřad doručeno souhlasné prohlášení o křestním jménu dítěte, které musí být podepsáno oběma manžely a také předložen jejich oddací list. V rodném listu narozeného dítěte je zapsán pan Novák, který ovšem není biologickým otcem dítěte. Z důvodu toho, že pan Novák je pro paní Ho neznámý, tím pádem nemá jeho souhlas, o křestním jménu, tak se v rodném listě u jména dítěte zapíše nezjištěno a příjmení bude tedy Ho, neboť to vyplývá

⁴⁵ -aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 29

⁴⁶ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 24.

z dohody o příjmení dítěte, na kterém se shodli oba manželé. Matrikářka zaslala v tomto případě okresnímu soudu oznámení, ve kterém uvedla, že se narodilo dítě, kterému nebylo přiděleno jméno. Soud musí rozhodnout, jaké křestní jméno dítěti určí. Tento případ zatím nebyl vyřešen, ale pravděpodobně bude následovat tento postup: okresní soud zašle příslušnému matričnímu úřadu rozhodnutí o jménu a matrikářka na základě toho rozhodnutí vyhotoví nový rodný list. Pokud by biologický otec chtěl být zapsán v rodném listě, musel by soud popřít otcovství manžela paní Ho, zaslat oznámení matričnímu úřadu o tom, že bylo rozsudkem příslušného soudu popřeno otcovství, matřka by vystavila rodný list bez uvedení otce. Musela by tedy být podaná žádost o popření otcovství příslušnému soudu. V případě vyhovění žádosti, by biologický otec dítěte musel zajít na matriku a učinit souhlasné prohlášení o určení otcovství. Celý tento proces však může trvat několik měsíců dokonce i let. „Právo na ochranu soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod brání orgánům veřejné moci svévolně zasahovat do tak intimní sféry každého jednotlivce, jakou představují vztahy mezi rodiči a dítětem. Tyto vztahy jsou nejpřirozenějším výrazem lidské identity a právo v demokratické a svobodné společnosti musí respektovat jejich existenci“.⁴⁷

4.2.2 Kniha manželství

Do knihy manželství se zapisují:

- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství muže a ženy, kteří uzavřeli manželství;
- den, měsíc, rok a místo uzavření manželství;
- jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů manželů;
- dohoda manželů o příjmení a v případě, že si manželé ponechají dosavadní příjmení, i dohoda o příjmení dětí v mužském a ženském tvaru;
- jména, příjmení a rodná čísla svědků; jde-li o cizince, který nemá rodné číslo, datum a místo jeho narození;
- datum zápisu a podpis matrikáře.⁴⁸

Před vstupem do manželství musí snoubenci vyplnit dotazník k uzavření manželství. Formu tohoto dotazníku přikládám v příloze č. 2. Manželství vzniká svobodným a úplným

⁴⁷ - nález Ústavního soudu ze dne 8. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 15/09, bod 23

⁴⁸ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 20

souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství, že spolu vstupují do manželství.⁴⁹ Manželství definuje nový občanský zákoník jako trvalý svazek muže a ženy, vzniklý způsobem, který stanoví zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí a nově vzájemná podpora a pomoc.⁵⁰ Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků.⁵¹ Do knihy manželství zapisuje matrikář zápis na základě protokolu o uzavření manželství. Zápis manželství provede matrikář vyplněním příslušného matričního listu v knize manželství.⁵² Dokladem osvědčujícím tuto událost je oddací list. Oddací list obsahuje:

- den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,
- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, manželů a jejich rodná čísla,
- den, měsíc, rok a místo narození manželů,
- osobní stav manželů,
- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů manželů,
- dohodu manželů o příjmení a dohodu o příjmení jejich společných dětí, a to v mužském a ženském tvaru,
- datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.⁵³

Pro uzavírání manželství stanoví Rada obce dle zákona o obcích dny a úřední místnost konání svatebního obřadu. Dle správního řádu, lze na žádost povolit svatební obřad na jiném vhodném místě i mimo stanovený termín a úřední místnost za správní poplatek 1 000 Kč, což je stanoveno v zákoně o správních poplatcích.

V praxi se můžeme setkat i s takovýmto případem, který je opět skutečný. Manželství uzavírá občanka České republiky a její snoubenec slovenské státní příslušnosti. V případě uzavření manželství státního občana České republiky a cizince, záleží na tom, jaké má snoubenec státní občanství, posuzuje se to podle mezinárodních smluv. Na matričním úřadě musí cizinec předložit vysvědčení o právní způsobilosti, Slovenská republika ovšem vysvědčení o právní způsobilosti nevydává, proto matrikářka vydá Usnesení o prominutí předložení dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství. Snoubenec české občanky předloží matrikářce rodný list a cestovní pas. Slovák si poté musí vyřídit na osobitné matrice

⁴⁹ K 1. 3. 2001 bylo podle Českého statistického úřadu v ČR ženatých/vdaných 4 743 757 obyvatel a 811 590 obyvatel rozvedených.

⁵⁰ NOVOTNÁ, Věra. Rodinné právo v novém občanském zákoníku (1.). *Právo a rodina*, 2014, roč. 16, č.1/2014, s. 2.

⁵¹ - aktuální znění: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 656 odst. 1 a 2

⁵² BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 27.

⁵³ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 30

v Bratislavě slovenský oddací list. Další případ se stal v roce 2009, kdy jeden ze snoubenců byl ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Valdice, snoubenci požádali ředitele této věznice o uzavření manželství v objektu věznice, to jim však bylo zamítnuto. Tito snoubenci si poté stěžovali u Ústavního soudu, který ústavní stížnost odmítl, s odůvodněním, že v konečném důsledku bude o svatbě manželů rozhodovat nikoliv ředitel věznice, nýbrž určitý matriční úřad, do jehož pravomoci spadá rozhodnutí o místě uzavření manželství.⁵⁴

4.2.3 Kniha partnerství

Do knihy partnerství se zapisují:

- jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství partnerů,
- den, měsíc, rok a místo prohlášení o vstupu do partnerství,
- jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů partnerů,
- datum zápisu a podpis matrikáře.⁵⁵

„Registrované partnerství (dále jen „partnerství“) je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 239/2008 Sb., (dále jen „zákon o partnerství“). Partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví činěným formou souhlasného svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství. Prohlášení se činí před matrikářem na základě otázky, položené těmto osobám, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství. Před učiněním prohlášení výslovně uvedou, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do partnerství. Protokol, který se o prohlášení sepisuje, podepisují osoby vstupující do partnerství, matrikář, tlumočnick, je-li jeho přítomnost nutná“. Partnerství se poté zapíše do knihy dříve registrovaného partnerství, dnes již knihy partnerství.⁵⁶ Poté se vydá doklad o partnerství, který obsahuje:

- den, měsíc, rok a místo prohlášení o vstupu do partnerství,
- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení partnerů, a jejich rodná čísla,
- den, měsíc, rok a místo narození partnerů,
- osobní stav partnerů,

⁵⁴ - nález Ústavního soudu ze dne 28. ledna 2010, sp. zn. II. ÚS 62/10, body 2, 6

⁵⁵ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 20 a odst. 1

⁵⁶ ODBOR VŠEOBECNÉ SPRÁVY, ODDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ A MATRIK, Ministerstvo vnitra České republiky. *Uzavření registrovaného partnerství* [online]. mvcr.cz, 1. září 2011 [cit. 12. února 2014]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/registrovane-partnerstvi.aspx>>.

- jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů partnerů,
- datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení registrujícího matričního úřadu a otisk razítka registrujícího matričního úřadu, který doklad vydává.⁵⁷

V České republice je celkem 14 míst, kde se lze registrovat. Tyto místa jsou uvedena ve vyhlášce č. 424/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v příloze č. 4.

4.2.4 Kniha úmrtí

Do knihy úmrtí se zapisuje:

- den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodné číslo, osobní stav, pohlaví, státní občanství a místo trvalého pobytu zemřelého,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, partnera⁵⁸
- datum zápisu a podpis matrikáře.⁵⁹

Nalezne-li někdo mrtvolu, zpravidla je přivolána policie a poté také lékař a na základě jejich podkladů matriční úřad provádí zápis do knihy úmrtí. Podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, § 84 odst. 1 je třeba prohlídku těla zemřelého provést vždy; jejím účelem je zjistit smrt osoby, pravděpodobné datum a čas úmrtí, pravděpodobnou příčinu smrti a dále určit, zda bude provedena pitva. V rámci provedení prohlídky těla zemřelého je provedeno označení těla zemřelého. Prostřednictvím Listu o prohlídce zemřelého je rodné číslo zemřelého pacienta předáváno matrice ve lhůtě podle jiného právního předpisu⁶⁰, Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky, Českému statistickému úřadu a provozovateli pohřební služby.⁶¹ Ve většině případů je totožnost zemřelé osoby známa, ale jsou i situace kdy totožnost nelze určit jako v tomto případě, kdy byla v hospodářské budově, nalezena osoba neznáme totožnosti, lékařem bylo stanoveno datum úmrtí a u všech dalších údajů v knize

⁵⁷ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 30a

⁵⁸ - aktuální znění: zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 21

⁶⁰ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ - aktuální znění: zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, § 86 odst. 2

úmrtí se zapsalo nezjištěno. Dále se musí do knihy úmrtí zapsat, co měla nalezená osoba oblečené (barvy, materiál atd.), jakož i pravděpodobný věk. Policie ČR za dva měsíce od nalezení mrtvoly uzavřela tento případ a poslala dodatečně matričnímu úřadu identifikaci osoby. To vše se zapsalo k dodatečným záznamům a opravám v knize úmrtí. Tento případ byl docela rychle a úspěšně dořešen, v matriční praxi se však lze setkat i s případy, kdy nikdy není zjištěno, jaké totožnosti je nalezená mrtvola. Pokud někdo zemře a není zjištěna jeho rodina, zemřelému zajistí pohřeb odbor sociálních věcí dle místa úmrtí.

Úmrtní list se tedy vystavuje na základě „Listu o prohlídce zemřelého“, občanského průkazu zemřelé osoby, rodného a oddacího listu pokud jsou tyto doklady dostupné. Úmrtní list obsahuje:

- den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, zemřelého,
- den, měsíc, rok a místo narození zemřelého,
- rodné číslo, osobní stav, pohlaví, místo trvalého pobytu zemřelého,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, partnera⁶²,
- datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.⁶³

4.3 Matrikář

Každá matrika je vedena na základě zákona č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zaměstnancem, kterému se říká matrikář. Postavení matrikáře se řídí tedy zákonem o matrikách a také zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, včetně prováděcích předpisů a souvisejících předpisů. Matrikářem může být občan, který je zaměstnancem obce, v hlavním městě Praze pak zaměstnancem městské části, která má působnost matričního úřadu, prokázal odborné znalosti zkouškou u úřadu s rozšířenou působností nebo krajského úřadu, popřípadě zkouškou zvláštní odborné způsobilosti na úseku matrik a státního občanství. Pokud se jedná o zkoušky matrikářů matričních úřadů, tak podle zákona o matrikách ověřuje a zajišťuje zkoušku matrikáře matričního úřadu úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním

⁶² - aktuální znění: zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ - aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 31

obvodu je matriční úřad zařazen a pro matrikáře úřadu obcí s rozšířenou působností tuto zkoušku zajišťuje ten krajský úřad, v jehož správním obvodu je matriční úřad obce s rozšířenou působností zařazen. Zaměstnavatel umožní matrikáři odbornou přípravu na zkoušku a její vykonání. Matrikář by měl mít znalosti s oblastí ústavního práva, rodinného práva, mezinárodního práva soukromého a procesního a také by měl znát problematiku státního občanství, správních poplatků a správního řízení. Musí se jednat o osobu starší 18 let, která je plně způsobilá k právním úkonům. Dále zákon vyžaduje bezúhonnost, to znamená, že uchazeč o funkci matrikáře nesmí být odsouzený pro úmyslný trestný čin (§ 10 zákona o matrikách).⁶⁴ Matrikář a dále také například starosta, místostarosta, primátor, náměstek primátora, je-li to nezbytné pro výkon funkce, mají přístup k osobním údajům uvedených v matričních knihách a sbírkách listin a jsou povinni zachovávat mlčenlivost a to i po skončení výkonu jejich funkce, toto je státem uložená povinnost.

„Informace pro uchazeče ke zkoušce:

- 1. Ke zkoušce ověřování odborné způsobilosti pro výkon funkce matrikáře přihlašuje uchazeče zaměstnavatel, který mu umožní odbornou přípravu na zkoušku a její vykonání.*
- 2. Úřad obce s rozšířenou působností zajišťuje a ověřuje zkoušky matrikářů matričních úřadů, zařazených v jeho správním obvodu.*
- 3. Krajský úřad zajišťuje a ověřuje zkoušky matrikářů úřadů obcí s rozšířenou působností, zařazených v jeho správním obvodu (dále jen úřad).*
- 4. Příprava ke zkoušce se uskutečňuje kombinací organizovaného a individuálního studia.*
- 5. Organizovaným studiem se rozumí odborná příprava zajištěná úřadem.*
- 6. Úřad zašle uchazeči seznam studijní literatury a přehled právních předpisů, které budou předmětem zkoušky – do 15 dnů od obdržení přihlášky ke zkoušce a projedná s ním způsob zajištění odborné přípravy ke zkoušce.*
- 7. Odborná příprava na zkoušku trvá nejméně 3 měsíce.*
- 8. Obsahem zkoušky je ověření znalostí právních předpisů, týkajících se oblasti matrik, jména a příjmení a státního občanství, a dalších právních předpisů, které se vztahují k činnosti matrikáře, a dále ověření dovedností v ovládnutí výpočetní techniky.*
- 9. Po ukončení odborné přípravy určí úřad termín a místo konání zkoušky, přičemž o konání zkoušky uchazeče vyrozumí nejméně 15 dnů předem.*

⁶⁴ ŠKUREK, Martin. In SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2011, s. 26.

10. Zkouška se provádí formou písemného testu a ústní zkoušky.
11. Podmínkou pro konání ústní části zkoušky je správné zodpovězení alespoň dvou třetin otázek obsažených v písemném testu. Obsah testu stanoví Ministerstvo vnitra České republiky.
12. Zkušební komise úřadu je tříčlenná, předsedou komise je matrikář úřadu.
13. Zkouška se hodnotí stupněm „vyhověl“ u uchazeče, který správně zodpověděl alespoň dvě třetiny otázek obsažených v ústní části zkoušky, či stupněm „nevyhověl“.
14. Nevyhoví-li uchazeč při zkoušce, může zkoušku dvakrát opakovat. Opakovanou zkoušku je možno vykonat nejdříve za 60 dnů a nejpozději do 90 dnů ode dne konání zkoušky, při níž nevyhověl.
15. O provedené zkoušce sepiše úřad zápis, v němž uvede:
- Jméno, příjmení, datum a místo narození uchazeče
 - Jména, příjmení a pracovní zařazení členů zkušební komise
 - Otázky, které byly předmětem ústní zkoušky
 - Vyhodnocení provedené zkoušky.
16. S výsledkem zkoušky seznámí uchazeče předseda komise v den jejího konání.
17. Pokud uchazeč úspěšně zkoušku vykonal, vydá mu zkušební komise osvědčení o způsobilosti k výkonu státní správy na úseku matrik a jména a příjmení ve dvojím vyhotovení. Jedno vyhotovení předá uchazeč svému zaměstnavateli.
18. Osvědčení o způsobilosti k výkonu státní správy na úseku matrik a jména a příjmení je předpokladem k výkonu funkce matrikáře“.⁶⁵

⁶⁵ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 31 - 32.

5 Kontrola na úseku matrik

Do 31. 12. 2002 prováděly kontrolu výkonu přenesené působnosti u matričních úřadů ve svém správním obvodu okresní úřady.

Ministerstvo vnitra jako ústřední správní úřad v oblasti vedení matrik kontroluje výkon přenesené působnosti na tomto úseku u matričních úřadů, obecních úřadů s rozšířenou působností a také kontroluje činnost krajských úřadů. Ministerstvo také zasílá pokyny matričním úřadům, pokud nějaká část zákona nebo vyhlášky není v praxi jednoznačně jasná. Ministerstvo stanoví prováděcí vyhláškou č. 424/2013 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů, matriční úřady a jejich správní obvody.

Krajský úřad provádí nejméně jednou ročně kontrolu vedení matričních knih a sbírek listin u úřadů s rozšířenou působností ve svém správním obvodu. Krajský úřad dále ověřuje matriční doklady, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin a v druhopisu matriční knihy u obecních úřadů s rozšířenou působností, které jsou zařazeny do jeho správního obvodu. Krajský úřad také zjišťuje, zdali obecní úřad s rozšířenou působností provádí kontrolu vedení matrik a sbírek listin u matričních úřadů ve svém správním obvodu. Jakým způsobem má kontrola probíhat je upraveno interními předpisy krajského úřadu, jako je kontrolní řád. Také směrnice Ministerstva vnitra ze dne 27. října 2003 č. j.: MS - 1662/4-2003 k postupu krajských úřadů při provádění dozoru a kontroly obcí. V praxi se také setkáváme s tím, že krajský úřad provádí kontrolu nejen u obcí s rozšířenou působností podle zákona o matrikách – vedení matrik a sbírek listin, ale podle zákona o krajích také kontroluje výkon přenesené působnosti ostatních souvisejících agend. Kontrolu provádí dále i u ostatních matričních úřadů. Zde kontroluje vše ostatní, kromě vedení matrik a sbírek listin (to náleží příslušnému úřadu obce s rozšířenou působností), co s vedením matrik souvisí, včetně vidimace a legalizace, správního řízení, vedení agendy rejstříku trestů, vybírání správních poplatků apod.⁶⁶

Postup kontroly krajským úřadem:

Oznámení o kontrole – podle interního předpisu – Kontrolního řádu krajského úřadu je v dostatečné době před provedením kontroly tato akce vedoucímu kontrolovaného subjektu, tedy starostovi obce písemně oznámena. Dostatečnou dobou je doba nejméně 14 dní před provedením kontroly.

⁶⁶ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 72.

Provedení kontroly – poté je pověřenými pracovníky provedena samotná kontrola. Povinností kontrolujícího je prokázat se písemným pověřením ředitele krajského úřadu.

Povinnosti kontrolovaného – kontrolovaný je povinen v souvislosti s prováděním kontroly předložit kontrolujícímu na jeho žádost ve stanovené lhůtě požadované podklady a poskytnout mu úplné informace nezbytné k provedení kontroly.

Povinnosti kontrolujícího – jednou z povinností je oznámit starostovi obce zahájení a ukončení kontroly. Zjistit skutečný stav kontrolovaných skutečností a porovnat je s příslušnými právními předpisy. Pořídit písemný protokol o výsledku kontroly a stejnopis protokolu předat starostovi a poučit jej o možnosti podat proti obsahu kontrolního zjištění obsaženého v protokolu námitky.⁶⁷

Obecní úřad s rozšířenou působností provádí nejméně jednou ročně kontrolu vedení matričních knih a sbírek listin u matričních úřadů ve svém správním obvodu. Obecní úřad s rozšířenou působností dále ověřuje matriční doklady, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin a v druhopisu matriční knihy u matričních úřadů, které jsou zařazeny do jeho správního obvodu.⁶⁸

Kontrola na úseku matrik může být vykonávána také prostřednictvím veřejného ochránce práv (dále jen „ochránce“), jehož kancelář má sídlo v Brně. Ochránce i jeho zástupce jsou voleni Poslaneckou sněmovnou, které také odpovídají za výkon svých funkcí. Pouze zákon stanoví, z jakých důvodů může dojít k zániku funkce.⁶⁹ Ochránce může vykonávat kontrolu na úseku matrik na základě podnětu fyzických nebo právnických osob jemu adresovaných, na základě podnětu adresovaného poslanci nebo senátorovi, který jej postoupil ochránci, na základě podnětu adresovaného některé z komor, která mu jej postoupila nebo z vlastní iniciativy.

⁶⁷ BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Praxe matričních úřadů*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., s. 72.

⁶⁸ ŠKUREK, Martin. In SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2011, s. 31.

⁶⁹ MIKULE, Vladimír. In Hendrych, Dušan a kol. *Správní právo obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 597.

6 Matrika a její význam pro občana

Občané České republiky ačkoliv si to mnohdy neuvědomují, se významnou měrou podílejí na činnosti matrik a matriční úřady pro ně mají velký význam.

Velký význam pro nás občany může být ten, že jsou zaevidovány všechny narození, úmrtí, sňatky a vzniky partnerství, což může být pro naše další generace přínosné, neboť si mohou snáze dohledat potřebné informace pro uskutečnění jejich koníčků jako je například sestavení rodokmenu. Díky matrikám můžou občané také snáze uplatňovat vlastní práva například ve sporném dědickém řízení, kdy je nutno zjistit příbuzenský poměr mezi případným dědicem a zůstavitelem, v tomto případě se pomocí matričních knih zjistí, zda zde existuje příbuzenský vztah či nikoliv. Také v případě osvojení může osvojenec díky matrikám zjistit svůj původ a totožnost svých biologických rodičů.

Na matriční úřad chodí občané také vidimovat nebo legalizovat listiny. Tyto úkony provádí pověřený pracovník matričního úřadu, v úředních místnostech úřadu. Vidimace znamená ověření doslovné shody opisu s originálem. Nepotvrzuje se jí správnost ani pravdivost uvedených údajů ani soulad dokumentu s právními předpisy. Ten kdo vidimuje, v našem případě matrikář, neodpovídá za obsah listiny. Vidimace se provádí na žádost a opisy pořizuje žadatel na své náklady. Ověřená listina musí být opatřena ověřovací doložkou, v ní je otisk úředního razítka. Pokud se jedná o svazek listin, musí být spolu pevně spojeny. Legalizace je ověření podpisu, tedy jestli žadatel danou listinu vlastnoručně podepsal. Legalizací se nepotvrzuje správnost ani pravdivost údajů v listině. Předpokladem pro legalizaci je listina v českém nebo slovenském jazyce, a pokud není přiložen překlad cizojazyčného dokumentu, legalizace se neprovede. Také legalizovaný dokument musí být označen ověřovací doložkou. Při legalizaci může nastat situace, že fyzická osoba neumí číst nebo psát. V tomto případě by provedení legalizace bylo možné pouze za přítomnosti dvou svědků, kteří se podepíší do ověřovací knihy, v které se uvede také jejich jméno, příjmení, datum narození, popřípadě rodné číslo a trvalý pobyt. Orgány, které vidimaci a legalizaci provádějí, jsou povinny vést evidenci těchto úkonů, vzory razítek a realizovat zkoušky úředníků, kteří toto vykonávají. Pro zaevidování vidimace a legalizace slouží svázaná ověřovací kniha, každý jednotlivý zápis se čísluje samostatně. Každý nový kalendářní rok se začíná číslovat od čísla jedna. Pokud by pověřený pracovník v zápisu udělal chybu, přeškrtně jej a zapíše, že chybný zápis je zrušen, uvede důvod zrušení, datum a podepíše se. Vidimovat a legalizovat lze listiny veřejné i soukromé, vyjma těch, které zákon č. 21/2006 Sb., o

ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů nedovoluje.

7 Budoucí rozvoj institutu

Ministerstvo vnitra České republiky by rádo dokončilo projekt jednotné elektronické matriky, o kterém se hovoří již od roku 2008. Tento projekt by měl on-line propojit všechny matriční úřady, které působí na území České republiky s informačním systémem evidence obyvatel. Měl by také zajistit vydávání matričních dokladů občanům „na počkání“. Hlavní cíl tohoto projektu je ušetřit čas občanů a snazší vyhledávání informací. Celkové dokončení toho projektu však může trvat ještě několik let, neboť záleží také na finančních prostředcích našeho státu.

Také by postupem času mělo být zrušeno vedení matrik ručním způsobem a vše by mělo být vedeno pouze výpočetní technikou.⁷⁰ Tento krok se mi nezdá příliš dobrý z důvodu toho, že může dojít k určitému výpadku elektrického systému a všechna data budou ztracena a nebude možné je obnovit ani získat z jiných zdrojů. Myslím si, že by byla velká chyba, kdyby se matriky začaly vést pouze elektronickou formou, protože psaná forma má již jistou a dlouholetou tradici. Vždyť přece první zmínky o matrikách na Moravě se datují do roku 1591. Do budoucna bychom také měli myslet na občany, kteří jsou nevidomí a umožnit jim nahlížet do matriky pomocí Braillového slepeckého písma. Pro lepší přehlednost a informovanost o občanech dle mého názoru, by bylo přínosné zapisovat do matričních knih údaje např. o prarodičích, jejich zaměstnání, informace o jejich rodičích dále také údaje o svědcích manželů při uzavírání sňatku, tyto fakta by měly pro naše další generace určitě velký význam. Vzhledem k vysoké míře rozvodovosti by se v budoucnu mohla zavést také kniha rozvodů. Podle informací poskytnutých mi přímo Ministerstvem vnitra ČR se však žádné významné změny v oblasti matrik nechystají. Poslední změnou, která zde nastala, bylo nabytí účinnosti 1. 1. 2014 nového zákona č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ ŠKUREK, Martin. In SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2011, s. 32.

8 Závěr

Matriky ať už si to uvědomujeme nebo ne, jsou součástí našeho života, neboť každý občan, který se narodí, je zapsán do knihy narození, která je archivována pro další generace a tuto skutečnost nám nikdo nevezme.

V této bakalářské práci jsem okrajově nastínila vnitřní správu jako jedno z nejrozšířenějších odvětví správního práva, které se velkou měrou dotýká nás obyvatel. Rozpracovala jsem také dvě oblasti vnitřní správy za prvé státní občanství České republiky, jeho vznik a zánik, za druhé archivnictví, vysvětlení pojmu archiválie, funkce archivů a také orgány spojené s výkonem archivních činností.

V hlavní části jsem se zaměřila především na institut matrik, jeho historii a obecnou charakteristiku, také placení správních poplatků za úkony spojené s matriční agendou. Dále jsem podrobně rozpracovala matriky jako soubory knih a listin, tedy knihu narození, u které jsem uvedla velice sporný případ z praxe, kdy český státní občan a cizinka byli manželé a měli dohodu o příjmení dítěte, ale narozené dítě nebylo tohoto českého státního občana, u knihy manželství jsem uvedla také reálný případ, kdy jeden ze snoubenců byl český státní občan a druhý slovenský státní občan, poté máme knihu partnerství a nakonec knihu úmrtí, kde se také můžeme v praxi setkat se složitými případy jako je například jak jsem uvedla výše nalezení osoby neznáme totožnosti. Zaměřila jsem se také na problematiku jejich vedení a na činnost matrikářů, s čímž souvisí i zkouška zvláštní odborné způsobilosti. Poté jsem se zaměřila na kontrolu na úseku matrik, kde jsem vymezila i postup krajského úřadu při kontrolní činnosti a také možnost využít institutu veřejného ochránce práv ke kontrole matrik.

Na závěr jsem zhodnotila význam matrik pro občana, včetně vidimace a legalizace, za provedení těchto dvou úkonů se platí správní poplatky, o kterých jsem se zmínila v podkapitole Obecná charakteristika (Matrika). Díky této práci jsem zjistila, že problematika matrik není tak jednoduchá, jak se na první pohled zdá, v praxi se vyskytují případy, které mnohdy nejsou nijak zákonně upraveny a v takovýchto případech se musí využít zkušeností nabytých matriční praxí. Také se stává, že ne vždy je matriční událost zapsaná v obvykle době, někdy to trvá i půl roku, především u úmrtí, kdy jak jsem se zmínila výše je nalezena mrtvola neznámé totožnosti. V rámci úvah *de lege ferenda* a na základě informací, získaných od Ministerstva vnitra ČR jsem uvedla možnosti dalšího rozvoje institutu, které by na jednu stranu byly přínosem a na druhé straně spíše negativem, hlavně tedy co se týče úplného převedení matrik do elektronické podoby, k čemuž v rámci zachování rukopisně psaných matrik doufám nedejde.

9 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2011. 416 s. ISBN 978-80-87212-80-6.

JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 6. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-210-4847-8.

HORZINKOVÁ, Eva a kol. *Správní právo: zvláštní část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2009. 159 s. ISBN 978-80-7380-105-2.

BALOUNOVÁ, Jaroslava. *Matrika v praxi*. Liberec: AZ KORT, s. r. o., 93 s.

JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část*. 5. doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 399 s. ISBN 80-210-3417-3.

SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. 386 s. ISBN 978-80-7380-381-0.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo obecná část*. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. podstatně přepracované a rozšířené vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2012. 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6.

BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. *Ochrana osobních údajů v aplikační praxi. Vybrané otázky*. 3. vydání. Praha: Linde, 2013. 311 s. ISBN 978-80-86131-96-2.

PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2012. 464 s. ISBN 978-80-87576-35-9.

Právní předpisy

- aktuální znění: ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- aktuální znění: zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: vyhláška Ministerstva vnitra č. 424/2013 Sb., kterou se provádí zákon č. 312/2013 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

- náleží Ústavního soudu ze dne 18. dubna 2001, sp. zn. Pl. ÚS 55/2000
- náleží Ústavního soudu ze dne 28. ledna 2010, sp. zn. II. ÚS 62/10
- náleží Ústavního soudu ze dne 8. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 15/09

Odborné časopisy

NOVOTNÁ, Věra. Rodinné právo v novém občanském zákoníku (1.). *Právo a rodina*, 2014, roč. 16, č.1/2014. 24 s. ISSN 1212-866X.

Internetové stránky

ZEMSKÝ ARCHIV V OPAVĚ. *Působnost a předmět činnosti Zemského archivu v Opavě* [online]. archives.cz, 2011 [cit. 15. ledna 2014]. Dostupné na <<http://www.archives.cz/zao/index.php>>.

MOTEJL, Otakar, VALÁŠEK, Miloš. *Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Matriční úřady* [online]. ochrance.cz, 9. dubna 2008 [cit. 3. února 2014]. Dostupné na <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/matricni_ura_dy.pdf>.

ODBOR VŠEOBECNÉ SPRÁVY, ODDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ A MATRIK, Ministerstvo vnitra České republiky. *Uzavření registrovaného partnerství* [online]. mvcr.cz, 1. září 2011 [cit. 12. února 2014]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/registrovane-partnerstvi.aspx>>.

Abstract

In my bachelor 's thesis on the Registry as one of the institute's of Internal Administration, I primarily focused on the internal administration, its characteristics, the Ministry of the Interior and then I explained the concept of citizenship of the Czech Republic and archival science. Then I mentioned the register of citizens, which is closely related to the information system of the register of citizens, which collects basic data about citizens including permanent residence.

The main part of my work deals with the history of the Registry and general definition of the term, explaining what the Office of the Registry and a Special Register are. An integral part of each Registry are the registry books and documents and this chapter also explains the use of names and surnames. Other subsections relate to the Book of birth, the Book of marriage, the Book of partnership and the Book of death.

The following chapter explains, who the Registrar is, what the conditions for the exercise of this function are, especially the exam of special competence. Each activity in the public administration must be controlled over, so I focused on the control in general, and then the control procedure used by the Regional office.

In the final section I assess the importance of the institute of the registers for citizen including administrative fees, vidimus and legalization and I finally give the possibility of further development of the institute.

Abstrakt

V mé bakalářské práci na téma Matrika jako jeden z institutů vnitřní správy, jsem se v první řadě zaměřila na vnitřní správu, její charakteristiku, Ministerstvo vnitra ČR a poté vysvětlení pojmu státní občanství České republiky a archivnictví. Dále jsem probrala evidenci obyvatel, s kterou úzce souvisí informační systém evidence obyvatel, kde se shromažďují základní data o občanech včetně trvalého pobytu.

Hlavní část mé práce se zabývá historií matrik a obecným vymezením tohoto pojmu, vysvětlením, co je matriční úřad a zvláštní matrika. Nedílnou součástí každé matriky jsou matriční knihy a listiny, v této kapitole také vysvětluji použití jmen a příjmení. Další podkapitoly se týkají knihy narození, manželství, partnerství a úmrtí.

Následující kapitola vysvětluje, kdo je matrikářem, jaké jsou podmínky pro výkon této funkce, zejména složení zkoušky zvláštní odborné způsobilosti. Každá činnost ve veřejné správě musí být někým kontrolována, proto jsem se zaměřila na kontrolu obecně a poté na postup při kontrole krajským úřadem.

V závěrečné části jsem zhodnotila význam institutu matrik pro občana včetně správních poplatků, vidimace a legalizace a nakonec jsem uvedla možnosti dalšího rozvoje institutu.

Klíčové pojmy

Vnitřní správa

Evidence obyvatel

Informační systém evidence obyvatel

Matrika

Zvláštní matrika

Matriční knihy a listiny

Matrikář

Kontrola

Key terms

Internal administration

The Register of Citizens

Information system of the Register of citizens

Registry

Special Register

The Registry books and documents

The Registrar

Control

10 Přílohy

10.1 Příloha č. 1 - Žádost o zápis příjmení v mužském tvaru

Žádost o zápis příjmení v mužském tvaru
dodatečný záznam do knihy narození (dospělá svobodná žena)
podle čl. II odst. 2 zákona č. 165/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Žadatelka:

Jméno(a): Příjmení:

Rodné příjmení: Rodné číslo:

Datum a místo narození:

Trvalé bydliště:

Státní občanství:

Žádám, aby mé příjmení, které je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, bylo uvedeno v mužském tvaru

jelikož: (vyberte a kroužkem vyznačte důvod podání žádosti)

- a) *jsem cizinkou* – nemám státní občanství České republiky (doložit cestovním dokladem žadatelky, případně jiným dokladem svědčícím o cizím státním občanství);
- b) *jsem občankou ČR a mám trvalý pobyt v cizině* (doložit dokladem o bydlišti v cizině, příp. čestným prohlášením);
- c) *jsem občankou ČR a jsem jiné než české národnosti.* (doložit čestným prohlášením)

Prohlašuji, že jsem byla ve smyslu § 68 zákona č. 301/2000 Sb., v platném znění, poučena o právu i povinnosti užívat při úředním styku příjmení, které je uvedeno v matričním dokladu. Beru na vědomí, že žádost o užívání příjmení v mužském tvaru lze podat pouze jednou. Veškeré další žádosti o uvedení téhož příjmení v mužském tvaru jsou posuzovány jako změna příjmení (§ 72 zákona o matrikách).

V dne

.....
podpis žadatelky

K žádosti dále doložte:

- rodný list
- průkaz totožnosti

Vyplní matrikář

Totožnost ověřena podle OP (CD, PKP) č.
vydaného dne platného do

Datum a podpis matrikářky + úřední razítko

c) užívat společné příjmení a muž*) -žena*) muž:
bude užívat a na druhém místě uvádět žena:
příjmení předchozí. děti:

*) nehodící se škrtněte

Byli jsme poučeni o tom, že při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, již se uzavření manželství týká, uvést za stanovených podmínek v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství užívat, v mužském tvaru.

Žena předběžně žádá, aby její příjmení, vyplývající z dohody o příjmení po uzavření manželství, bylo v knize manželství zapsáno v mužském tvaru:, protože je

- a) cizinkou,
- b) státní občankou České republiky, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) státní občankou České republiky, jejíž manžel je cizinec,
- d) státní občankou České republiky, která je jiné než české národnosti.*)

Bereme na vědomí, že při uzavření manželství budeme prohlašovat, že nám nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem známe svůj zdravotní stav, a že jsme zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství.

Máme spolu již tyto děti - jméno a příjmení, datum a místo narození - dokládá se rodným listem dítěte (děti):

.....
.....

Dohoda o příjmení se bude vztahovat i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám - dokládá se rodným listem dítěte (děti):

.....

V

.....

podpis ženy

.....

podpis muže

*) nehodící se škrtněte

DOKLADY K UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ (VYPLNÍ MATRIKÁŘ)

Doklad, který jsou muž nebo žena jinak povinni předložit, se nepředkládá, pokud si skutečnost v něm uvedenou matriční úřad ověří z jím vedené matriční knihy, ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel, z informačního systému cizinců, z informačního systému evidence občanských průkazů nebo z informačního systému evidence cestovních dokladů. Tato skutečnost se vyznačí v níže uvedené tabulce u každého z dokladů uvedených pod bodem 3. až 7. samostatně.

Předloženy byly tyto doklady:

	MUŽ	ŽENA
1.	Průkaz totožnosti**) platný do č.	Průkaz totožnosti**) platný do č.
2.	Rodný list	Rodný list
3.	Doklad o státním občanství	Doklad o státním občanství
4.	Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu, u cizince, je-li cizím státem vydáván.	Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu, u cizinky, je-li cizím státem vydáván.
5.	Výpis z evidence obyvatel o osobním stavu, u cizince, je-li cizím státem vydáván.	Výpis z evidence obyvatel o osobním stavu, u cizinky, je-li cizím státem vydáván.
6.	Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o cizince.	Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o cizinku.

7.	Pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelé manželky, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelého partnera. Jde-li o cizince, úmrtní list není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství.	Pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelé partnerky. Jde-li o cizinku, úmrtní list není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství.

**)

- občanský průkaz nebo cestovní doklad, jde-li o státního občana České republiky,
- průkaz o povolení k pobytu nebo cestovní doklad anebo průkaz totožnosti občana členského státu Evropské unie, jde-li o cizince,
- průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany,
- průkaz povolení k pobytu azylanta, jde-li o osobu, které byl udělen azyl, nebo
- průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany, jde-li o osobu požívající doplňkové ochrany,
- průkaz žadatele o udělení dočasné ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení dočasné ochrany, nebo
- průkaz cizince požívajícího dočasné ochrany, jde-li o osobu, které byla udělena dočasná ochrana.

.....
 razítko a podpis matrikáře